

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Focea apare în fiecare
SĂMBĂTĂ

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește șoala
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XX.****Blaj, 9 Iulie 1910.****Numărul 28.**

Convict la Lugoj.

Publicăm cu multă bucurie la acest loc venerata circulară a ordinariatului de Lugoj prin care vestește deschiderea convictului diecezan.

Încă în sinodul diecezan al II-le al Diecezei Lugojului celebrat în Noemvrie 1883 s'a fost recunoscut necesitatea înființării unui Convict în Lugoj pentru educarea tinerimii gimnaziale a Diecezei Lugojului și spre scopul acesta s'a și dispus înființarea neamănată a fondului de convict diecezan din 1% aruncat după venitul curat anual al beneficiilor parohiale, docentale, cantonale și al Caselor bisericești școlare: precum și al fondurilor diecezane și al tuturor fundațiilor pie din Dieceză.

Grăție acestor dispozițiuni sinodali fondul convictului în anul 1897 se ridicase la suma de 6619 cor. 60 fileri, sumă ce e drept, tare modestă pentru realizarea proiectatei instituțiuni, dar totuși însemnată față cu nenumăratele neajunsuri și lipse, ce au reclamat în continuu jertfirile diecezei.

În același an 1897 însă cauza fondului de Convict luă un avânt puternic deoparte prin evenimentul faust, că Escelența Sa Dr. Victor Mihályi de Apșa, Preabunul Mitropolit, donă fondului de convict polița sa de asigurare în valoare de 10,500 coroane, iar de altă parte prin faptul tot așa de îmbucurător, că în același an sub înțeleapta ocărmuire a Antecesorului Nostru — Ilustritatea Sa Dr. Demetriu Radu actualmintre Episcopul Oradei mari — folosindu-se ocaziunea binevenită s'a cumpărat tot pentru fondul de Convict casa din imediata vecinătate cu Reședința episcopescă, aflătoare pe un intravillan de 1800'□ — cu prețul de 22,000 floreni adecă 44,000 coroane (vezi Circulara Nr. 1890—1897).

Dispozițiunile salutare luate în Pastorală Antecesorului Nostru de

dto 15 Octomvrie 1897 au fost încununate cu rezultatul dorit, întru cât casa Convictuală atunci cumpărată, respective prețul cumpărării aceleia deja în anul 1906 a rămas pe deplin achitat din sumele încurse după celebrarea intențiunilor sacre misali persolvate gratuit de Veneratul Cler diecezan, și din colectele făcute la Sărbătoarea sf. Demetriu în parte și din 1%-ul ejectat pe Cassele bisericești-școlare.

Averea fondului Convictului diecesan s'a sporit apoi și în anul 1903, când Ilustritatea Sa Episcopul Dr. Demetriu Radu cu ocaziunea trecerii Sale la scaunul episcopesc de Oradea-mare a lăsat fondului de Convict două jugere de pământ din hotarul Lugojului în valoare de 1000 coroane și deodată a lăsat Fundațiunea Sa iubilară de 24,550, din carea una a treia parte se va folosi pentru stipendii.

Astfel încurajați fiind de faptele nobile ale Antecesorilor Nostri, cât și de spiritul de jertfă al Veneratului Cler diecezan dovedit în trecut, nu am hesitat a folosi ocaziunea nouă binevenită de a cumpăra acum de curând o nouă casă expusă spre vânzare și aflătoare în continuitate cu edificiul de până aci al Convictului diecezan — tot pentru același Convict.

Astfel deci prin Contractul din 18 Aprilie a. c. această casă aflătoare pe un intravillan de 1200 stângeni pătrați și înscrisă în Cartea funduală a Lugojului germân sub nr. 261—I. 1 ord. și (197—198) top. s'a cumpărat cu prețul de 37,000 coroane, la cari adaugând anumite cheltueli de rebonificare și spesele de transcriere — în total a costat cumpărarea 38,860 cor., de vreme ce casa cumpărată cu decisul Cărții funduale nr. 7943/910 s'a și transcris pe numele Convictului diecezan.

Întru acoperirea sumei de 38,860 cor. am impendat banii fondului convictual vechiu și depositul casei

vechi convictuale, mai rămânând un rest neacoperit de 21,210 coroane, carele este a se acoperi prin împrumut amortisațional fiind asigurată amortisarea prin spiritul de jertfă al veneratului cler diecezan.

Ajunsă în acest stadiu cauza Convictului diecezan, socoteam a fi sosit timpul, ca să se delibereze asupra timpului deschiderii Convictului diecezan precum și față de modalitatea replătirii împrumutului de 21,210 coroane contras în scopul solvirei restului din prețul de cumpărare pomenit mai sus.

În acest scop aflat-am de lipsă a convoca Consistorul plenar pe ziua de azi, ale cărui decisiuni le publicăm în următoarele — pentru orientarea și acomodarea Veneratului Cler diecezan și a iubitului popor credincios din Dieceza Lugojului:

I. Restul neacoperit de 21210 coroane din prețul cumpărării noiei case convictuale se va amortiza din stipendii misali după intențiunile liturgice celebrând gratuit de fiecare preot diecezan în număr de câte 30 intențiuni sacre la an și anume pe un period de 5 ani — începând cu anul 1910.

Preoții mai tineri și nehirotoniți primesc pentru anul curente 50 sacre spre celebrare — iară cei hirotoniți de aci înainte vor primi în fiecare an câte 50 sacre în loc de 30 sacre pentru a suplini și ei în parte obligamentul suportat de Veneratul Cler diecezan la achitarea prețului casei vechi convictuale.

Acei preoți, cari voesc a răscumpăra în bani gata obligamentul de mai sus, vor avea să solvească suma anuală de câte 30 respective 50 coroane.

II. Consistorul în considerarea împrejurării, că la cazul amânării eventuale de astădată a deschiderii convictului, acea deschidere ar putea deveni mai târziu imposibilă din anumite motive, decide ca con-

victul diecezan să se deschidă și să se pună în funcțiune la 1 Septembrie n. 1910, întru cât este asigurată partea materială a susținerii aceluia.

III. Numărul maximal al alumnilor suscepânzi în Convict de astădată să stătorește la 30.

Din cele 30 locuri în convict, 10 vor fi gratuite, apoi 10 semi-gratuite, iar 10 locuri vor fi cu taxa întreagă solvindă din partea părinților ori tutorilor respectivilor alumnii.

IV. După ce comunele bisericesti în parte mare nu au îndeplinit contribuirea de 1% prescrisă și ordonată în trecut pentru fondul de convict, așa să dispune ca în anul 1910 fiecare biserică și școală din Dieceză să deie odată pentru totdeauna câte 5% după starea capitalului activ și remanența cassei în bani gata constatate cu finea anului 1909, care contribuie va face suma generală de 12534 cor., carea de acum se destinează ca capital fundațional pentru asigurarea alor două locuri gratuite în Convictul diecezan,

V. Se decide în fine ca și de aci încolo să se continue colecta cu tassul în bisericile matre și filie la ziua adormirii Preacuratei Fecioare Maria și pe altă cale încă să se adune ofrande dela binefăcători pentru ținerea unui loc gratuit în Convictul diecezan.

Această colectă se va repeți până la timpul amortizării totale a împrumutului de 21210 coroane. când colecta va încetă și locul gratuit se va susține din venitele Casei vechi convictuale.

VI. Pentru ridicarea nimbului Convictului diecezan, se decide ca la locurile gratuite și semigratuite să se primească tineri cu progres și purtare esemplară, având preferință — „ceteris paribus“ — fiii de preoți, învățători și cantori de o parte, iar de alta susținându-se intacte prescisele speciale ale singuraticilor fundatori.

* * *

Când aceste decisiuni ale Conzistorului plenar le publicăm pentru orientarea Veneratului Oler și a iubitului Nostru popor credincios, întru executarea acelor aflăm de oportun a prescrie următoarele:

1. Împărțirea intențiunilor amintite în decisiul nr. I. de mai sus se va efectua prin Directorul Cancelariei Diecezane, carele totodată va purta evidența recerută despre

executarea întocmai a acestui decisiu. Cantor decenții și Cantorii sunt îndatorăți a prestă gratuit Cantorul la liturgiile celebrând pentru convict.

2. Aruncul de 5% provăzut în decisiul de sub punc IV de mai sus se va compune prin esactoratul diecezan și se va publica în Circular pentru orientarea oficiilor parohiali a senatelor școlăștice și a Curatoratelor bisericesti, cari vor aveă a subministra sumele ejectate până la terminul de 31 August n. a. c.

3- Pentru-ca să se asigureze cel puțin în mare parte completarea celor 30 locuri din Convictul diecezan provăzute în decisiul de sub III. lăsăm oficiilor parohiali ca acest Circular să-l publice în toată reoula în bisericile parohiali și filiale, și încă în zi de Duminecă ori sârbătoare, explicând favorurile cele mari, ce se tind părinților pentru creșterea fiilor lor în Convictul diecezan: atât material cât și spiritali, și îndemnând pe respectivii părinți, cari au fii studenți la gimnasiu, ca să reflecteze și recurgă după dobândirea vre-unui loc în Convictul diecezan pentru fii lor.

4. Executarea punctuală a decisiului de sub nr. V. se va ține în evidență și să va controlă din an în an prin oficiul Cassei Centrale diecezane.

Lugoj, din ședința Conzistorului plenar ținută la 16 Iunie 1910.

Episcop Vasile.

Chestii administrative bisericesti.

Deși avem ziarul nostru anume menit pentru a pune în discuție afaceri administrative bisericesti nelămurite — nu o facem — ci în loc de ale trată cu armele științii le discutăm cu animositate în sinoade, ori le aplicăm contra intereselor bisericesti și intențiunii legislatorilor Bisericii noastre.

Din acea cauză mi-am luat libertatea de a pune în discuție două chestii anume: 1. Are oficiul protopopesc dreptul de a denumi notariul tractual, ori numai de a candidă, ori nici de a candidă? 2. Are drept de a candidă delegați la sinoade diecezane? Declar înainte de a discuta, că sunt liber de orice interese. Sunt cu mult mai înaintat în etate decât să mă gândesc la notariatul unui tract, nu m'a interesat niciodată reprezentarea tractului meu, așa cât când a fost vorba de alegeri de aceste eu nici nu am luat parte la sinoade districtuale. Singurul principiu ce mă conduce e dezvoltarea instituțiilor bisericesti noastre în o direcție sănătoasă și conformă intereselor celor mai înalte bisericesti.

Unii dintre preoți pe baza conc. I. provincial, care conține următoarele șire: „Drepturile oficiului protopopesc sunt:

A conchemă clerul districtual la adunări protopopești, a prezidă în acele, a conduce desbaterile și a enunța decisiunile în cauze ținătoare de sfera lor, a-și alege notar districtual, a desemnă din preoții protopopiatului judecători la forul protopopesc etc.“ sunt de părerea, că oficiurile protopopești au dreptul de a numi pe notarii tractuali. După modesta mea părere oficiul protopopesc nu are nici dreptul de a denumi notar tractual nici de a candidă la acela. Aceea apare 1. Din contextul decisiunilor sinodului. 2. Din praxa seculară a bisericii. 3. Din natura sinodului districtual.

Am zis, că acest lucru apare din contextul decisiunilor sinodului.

Primul drept, care îl atribuie acest sinod oficiului protopopesc este cel aparținător față de sinodul districtual și membrii aceluia.

Aci vedem, că pe lângă dreptul de a convoca, conduce și enunța decisiunile mai ascrie of. prot. două drepturi: dreptul de a-și alege notar districtual, dreptul de a desemnă din preoții protopopiatului judecători la forul protopopesc.

Prin urmare însuș sinodul, face deosebire între dreptul of. protop. față de notariul districtual, și întră dreptul, față de judecătorii la forul protopopesc. Cel dintâi are drept de a-l alege, cei de al doilea a-i desemnă.

Aci se ivește întrebarea, că ce fel de alegere înțelege aci sinodul?

Scopul sinodului prov. I. nu eră a schimbă praxa veche străbună a bisericii, ci a o statori așa precum a fost din vechime. Concipiatorul acelu context, care știa praxa bisericii, care știa că preotul care cetește textul acelei decisiuni, cunoaște praxa bisericii, nu a mai aflat de lipsă a înșiră ca of. protop. are dreptul de a-și alege notarul tractului prin preoțimea coadunată în sinod, ci fiindcă în context se vorbește despre sinodul districtual, nici concipiatorul nu a aflat de lipsă, nici nu eră de lipsă a intercală în text vorbele „prin preoțimea coadunată în sinod“, ci a pus singur cuvintele „a-și alege notar districtual“. Iar ca nu cumva cineva să deie o explicare falsă acelu context, în șirele următoare a adaus, „a desemnă din preoții protopopiatului judecătorii“, prin șirele aceste a voit să deie o explicare și raportului dintre of. protop. și notari, statorind principiul, că pe notar, are drept a-l alege cu ajutorul preoțimei coadunate în sinod, dar nu are dreptul de a-l desemnă, restringându-se dreptul acela singur la judecătorii forului protop. Pentrucă dacă ar fi voit să atribuie of. protop. dreptul de a denumi ori desemnă notarul, atunci, contextul ar sună astfel, a desemnă notarul districtual și judecătorii etc.

Dar nu numai textul decisiunilor sinodului ci și praxa seculară a bisericii demostrează afirmația de mai sus.

Este cunoscut, că notarul tractual, din vremi bătrâne a fost ales tot de preoțimea tractuală, și până în vremile din coace nici nu s'au aflat of. protop., cari să denege acest drept preoțimii.

Nu neg, că în cele mai multe locuri preoțimea s-a acomodat, și dorinții șefului, și șeful iară a luat în considerare a preoțimii, astfel, că nu sunt cazuri, în cari din acest obiect să se fi turburat armonia dintre of. protop și preoțimea tractuală.

Acel drept, a preoțimii coadunate în sinod apare din natura sinodului districtual.

Ce e sinodul districtual? O adunare a preoțimii districtuali, menită a discuta afaceri aparținătoare de sfera ei de activitate. Cum sunt înaintarea și înflorirea moralului în popor, combaterea defectelor existente în district, înflorirea școlilor, educarea și perfecționarea preoțimii tractuali etc. În aceste adunări, notariul are să conducă fidel protocolul desbaterilor. Orice adunare de acest fel își alege ea, liberă de orice influință notariul său. Prin urmare, nici of. protop. nu are față de acest oficiant mai mult drept, ca ori și care preot tractual.

Cu atât mai vărtos nu are, că notarul tractual, nu e substitutul ordinar a of. protop. Nu există nici o lege, care să deoblige pe of. protop. a încredința persolvirea afacerilor, care nu le poate îndeplini însuș notarului, ei cui voiește. Așa dară dânsul prin alegerea unui notar, ce nu i-ar conveni, nu-i scurta în nici un drept.

Asemenea nu-i legat nici un prerogativ, de acest oficiu.

După ce am documentat dreptul preoțimii tractuale de a-și alege ea notarul în sinodul districtual convocat spre acest scop de of. protopopesc. Să examinăm întrebarea, că are of. protop. dreptul de a candida.

Eu zic, că nu din motivele următoare:

Precum am documentat mai sus notarul districtual nu e un oficiant de substituie a of. protop. ordinar, ci numai dacă acela voiește, prin urmare chestia alegerii aceluia, nu-l împoartă pe el, mai mult, decât pe ceilalți preoți, pentru aceea nu-i să poată da drept, de influință mai multă ca unui preot.

Afară de aceea candidarea din partea unui oficiant, acolo unde este drept, de alege, ea nu e alt ceva decât o formulă machiavelistică, pentru a nimici dreptul de liberă alegere.

Biserica în acel caz, când dă un drept, nu-l poate da cu astfel de restricțiuni, cari nimicesc exercicierea liberă aceluia drept. Cine poate zice, că în administrația noastră politică, unde protopretorii, candidează pe notari se exerciază dreptul de liberă alegere? S'au cine zice că în caz când guvernul ar pune candidați la scaunul metropolitan, s'ar practica dreptul de alegere liberă.

Deci tot așa de contrar, intențiunii exerciciei liberei alegeri lucră acel of. protop. care denumește de drept în sinod, ori afară de sinod, pe notariul districtual, cu și acela, care prin candidare împedecă preoțimea în libera alegere.

Trec acum la a doua chestie. Are drept of. protop. de a candida delegați la sinoadele diecezane?

După modesta mea părere nu. Ceeace să poate dovedi din natura sinoadelor diecezane.

Conciliul prov. prim expune astfel scopul sinoadelor diecezane.

„Episcopii din timpurile cele mai vechi să îndatinară a aduna adeseori pe preoți, mai vărtos pe cei puși în păstoria sufletelor, ca să le deie îndreptări salutari, să asculte părințește dorințele lor, să coreagă smintelele, ce ar fi de cores, și cu consiliul lor să decidă și să promulge, cele ce ar fi spre binele Diezezei.“

Iar întră membrii sinodului înșiră și clerul rural prin deputați bisericești.

Din cuvintele în cari să expune scopul sinodului reiesă două lucruri importante pentru chestia de sub discuția întâi, că scopul sinodului e ca Episcopul să se sfătuească mai vărtos, cu cei puși în păstoria sufletelor, a doua ca să asculte dorințele lor.

Conced, că of. protop. sunt în păstoria sufletescă, dar că și ei sunt și preoți de rând, cari pot avea dorințe diferite de a protopopilor poate contrare dorinții acolo. Scopul sinodului e ca să cunoască dorințele, și a unuia, și a altuia, și a protopopilor, și a preoțimii rurale, pentru aceea, intenția sinodului acestuia este, că preoțimea rurală liberă și neinfluențată, ca una ce e mai vărtos pusă în păstoria sufletelor, să-și poată expune părințește dorințele, și să poată concurge și ei cu consiliile lor, la cele ce socotesc ei, că ar fi spre binele Diezezei. Ceeace numai așa se poate ajunge dacă își candidează și aleg delegații, ce să-i reprezinte părerile și dorințele.

Acest drept a preoțimii rurale îl reclamă cel mai de frunte drept, a sinodului arhidiezezan; dreptul de a-și alege pe Mitropolitul său.

Scopul bisericii este ca la aceasta alegere să se valideze dorinții întregii preoțimii.

Aceasta însă nu să poate valida decât în caz când nu e limitată prin nici o restricție liberă manifestare a dorinții tuturor preoților.

Se poate ușor întâmpla, ca of. protop. să aibă gata o persoană, iar preoțimea tractuală în majoritate alta. De aci ar urma, ca reprezentantul tractului să voteze pentru persoana grată majorității preoțimii districtuali. În caz când of. protop. candidează desigur va candida pe acela, despre care crede că va votă pentru persoana grată lui.

Ceeace nu corăspunde intențiunii legilor bisericești. Am expus modestele mele părerii, nu am voit să supăr pe nimeni conced, că poate să fie dreptul în altă parte un singur lucru îl urmăresc lumina adevărului.

— f. —

O sentință jignitoare. În numărul trecut al foaiei noastre am adus știrea despre confiscarea în mod volnic a steagului societății meseriașilor noștri la petrecerea din 26 Iunie.

În chestia aceasta a fost citat la pretură pe ziua de 2 Iulie prezidentul societății prof. Gavril Precup. Eram de credința, că pretura va face dreptate și va îndrumă jandarmeria la ordine. Dar așteptările noastre ni-au înșelat. Pretura să vede, că a voit anume să facă un caz celebru dintr'o nimica toată.

Prezidentul meseriașilor a stat față cu acuza alor doi jandarmi, acuză de rea credință, și par'că anume făurită pentru de a strică reuniunii și conducătorului ei.

Procedura a fost simplă: e de față prezidentul societății meseriașilor români, ca acuzat și doi jandarmi, ca acuzatori și martori.

Pretorul Lengyel conduce pertractarea. Să cetește acuza jandarmilor în

care să spun minuni: că meseriașii s'au retras cu muzica la locul petrecerii îmbrăcați în costume naționale în mod demonstrativ; că la petrecere mulți au fost îmbrăcați în costume naționale; că aranjierii au purtat însemne tricolore — și că steagul e o combinație tricoloră și altele. Acuza aduse de jandarmi au fost reduse la adevărata lor valoare; dovedindu-se că petrecerea a avut caracterul său obicinuit; iar steagul e un singur câmp, sfințit cu autorizația administrației fără se fie excepționat timp de 2 ani decând e făcut. Intrebați jandarmii, dacă își susțin acuza în întregime, ori dacă mai au ceva de adaus ori de lăsat — răspund fără jenă, că o susțin în toată întregitatea sa.

În baza acestei acuze să aduce sentința în puterea căreia prof. Gavril Precup, prezidentul societății meseriașilor români, pentru că a fost arborat steagul la petrecerea din 26 Iunie e pedepsit cu 50 cor. în bani; iar steagul, fiindcă după spusele jandarmilor, ar fi o combinație de trei colori să confiscă. Contra sentinții să dă drept de apelație timp de trei zile.

Așa a decurs pertractarea de sâmbătă — după informațiile luate. — Sentința aceasta ni-a jignit pe toți. Și cu tot dreptul, pentru că vedem, că fașiunea unui om cult și de poziție este o simplă formă, care însă în fond nu e luată în considerare. — Pertractarea de Sâmbătă e icoana situației noastre. — Jandarmul te acuză, dar tot el e și martor. — Arătarea jandarmilor se primește, reflexiile acuzatului sunt nule.

Vorba Românilui: Turcu te bate turcu te judecă. E jignitoare această sentință, fiindcă s'a dictat unui om, care nu pedeapsă — ci laudă și recunoștință merită pentru munca neobosită și desinteresată, ce o pune întru luminarea clasei meseriașilor. Oare nu e muncă patriotică aceea să înveți la muncă și cinste și să dai învățături bune industrieșilor părăsiți și lăsați pradă socialismului? — Și cu toate acestea domnii dela cărmă ne pun piedeci și nu pot vedea cu ochi buni înaintarea pe căi bune a unei societăți culturale cu statute întărite de ministru. pe simplu motiv, fiindcă e românească — De o vreme încoace administrația din Blaj și a comitatului nostru în general e foarte intolerantă. Mai ales dela alegeri încoace, românii din cercul Blajului sunt sub adevărat statur. Zilnic urmăriți de jandarmi, citați cu droaia la pretură sub felurite pretexte.

Nu faceți bine Dilor! Respectul se impune numai cu cinstea și cu dreptatea. Românii întotdeauna și-au făcut și își fac datorința de cetățeni, în schimb voiesc să trăiască ca români în

această țară, pe care dimpreună cu Dvoastră au apărut-o și o apără cu avutul și cu brațele lor.

Pe cât știm contra acestei sentințe s'a înaintat recurs la vicecomite. Ne place a crede, că instanța a doua va fi condusă de duhul dreptății și va mulcumi spiritele pe dreptul agitate din imprudența unor oameni fără scaun la cap.

Un răspuns*).

În Nr. 22 a foaiei „Unirea“ ocură un articol, care e dat de un anonim, cu „Un cuvânt deschis.“

În acest articol, se discreditează înaintea lumii, colțul Ardealului începând dela Reghin până către Căpuș, Grebeniș, descriind pe preoți, învățători și pe toți inteligenții, din acest ținut, de indolenți, egoiști, cari nu desvoaltă nici un interes pentru deșteptarea poporului, din a cărui sudoare trăesc, în celea culturale și economice.

Nu-mi place să polemizez, și nici n-am polemizat decând sunt, ci totdeauna mi-am văzut de afacerile mele oficioase și private. Acuma însă în interesul adevărului sunt silit a informa opiniunea publică despre adevărata stare a lucrului, atât din trecut, cât și din prezent, și aceasta o fac, ca unul, care mai bine de 30 de ani am percurt cu atențiune mersul afacerilor din acest ținut.

Înainte de toate permit aceea, că eu în ținutul acesta numai cinci comune știu cu populațiunea curat română, asupra cărora o deosebită grijă poartă toți oficialii administrativi, așa încât bietul învățator oricât se silește pentru instrucțiunea limbei maghiare, tot nu e de ajuns, pentru că e cunoscut §. 19 din articolu de lege XXVII—1907, care demândă, că pruncul din clasa IV să știe exprima cu graiul și în scris în limba maghiară gândurile sale la înțeles.

Însă tactica binechibzuită și prudentă conducătorilor, și a promovatorilor învățământului poporal față de acestea organe administrative, au susținut totdeauna echilibrul; așa încât nu s'au auzit să se fi încuiat, nici admoniat, nici barem o școală din partea inspectorilor școl. reg. barem motive au fost și sunt și azi destule. Îmi aduc aminte, că numai în anul 1906, la o masă ținută după ședința Reuniunii Învățătorilor, din acest despărțământ s'au declarat Inspectorul școl. reg. că multe a-și putea vedea în toate școlile confessionale, dar numai prin degete mă uit la toate scăderile, pentru că n-am voit să vă fac năcaz niciodată.

Iar ce e mai mult, la o școală din acest ținut, fiind în anul curent dificultată locuința docentală. Vicecomitele a promis, că o va ajuta cu lemne de edificare, din muntele așa numit odinioară „Maros Szék“ de care s'a ținut

aceea comună. Că bisericile sunt în marginea satului ori pe deal, la aceea nu poartă vina preoțimea de acum, căci acum mai bine de 20 de ani toată activitatea și-o desvoaltă întru zidirea și ajustarea școlilor, și întru salarizarea învățătorilor, pe care teren mult spor au și făcut.

Să luăm numai din ținutul acesta, în considerare Districtul Mureșului, aici dintre 15 școli numai una e mai veche și aceea acum e în plan spre zidire din nou celealalte, toate dela 20 de ani încoace zidite. Că preoțimea de pe aici e în stare materială bună, fie și barem de ar fi — nu împoartă nimic. Bunăstarea materială e un merit al silințelor și al crutării. Semn, că e solidă, și puținul venit, ce îl are în acest ținut, îl crută, ca să nu fie lipsită mai târziu, și silită a-și plântă mâna acolo unde nu e permis. E drept că după terminarea sinoadelor, ce se întâmplă cam pe la 3 oare p. m. fiecare preot se duce acasă la ale sale.

Aceasta încă o face și din motivul crutării, și și din alt motiv, că în M. Oșorhei, „Capitala Săcuimii“ unde se țin sinoadele, nu este loc de adunare, și nici nu e consult a ține acolo multe discursuri, și a forma club național politic, pentru că e o problemă grea pentru preot, și poate să fie și în interesul ținerii sinoadelor. Ași aduce un caz trist, ce eră să se întâmple acum 8 ani dar voi tăcea.

Zice anonimul, că limba română, e mai corcită la prunci decât la părinți acesta e un neadevar mare.

Facă bine și meargă în o comună pe partea stângă a Mureșului, și va vedea, că dintre părinții trecuți de 40 ani, puțini sunt, cari știu ceva românește; între apoi între elevii din școală și să va miră, că deși rău dar totuși cu toții te poți înțelege. Apoi rugăciunile le recitează românește chiar curat.

În legătură cu aceasta cetească în matriculă pela anii 1850—60, și va afla de preoții vechi induse cuvinte corcice, a-și aminti și eu unul dar tac.

Semne sunt acestea, că din vechime se trage în ținutul acesta un dialect al vorbirii, care acum mult s'a mai curățit.

Prezidentul dela examenul amintit de anonim nici nare datina a ambiționă pruncii, lăudându-i, că multe a învățat ci că multe lucruri frumoase li-se propune în școală, de cari vor avea folos etc. explicând ce e drept câte un cuvânt și în terminul uzat în dialectul de toate zilele, și așa cred, că e mai bine decât tot în termini înalți și stil înflorit din care pruncii să nu priceapă nimica.

La adunarea învățătorilor au fost 7 învățători, și 4 preoți, nu 4 învățători, au lipsit 8 și nici nu e mirare, ploile au ținut o săptămână, și adunarea convocată în marginea despărțământului. După ședința adunării învățătoarești, masa s'a ținut în o crișmă sătească, unde a fost cu genare, pentru că a fost preot, care în crișmă de pe sate

nu a intrat niciodată, necum să mănecă acolo, și s'a cugetat la ordinea ținerii toastelor, fiind în altă chilie mulți oameni, unii și beți. A fost subinspectorul școl. și 2 proprietari unguri și notariul,

Facă bine anonimul uite-se și vadă mai bine, și să audă, ori unde se va afla, apoi să scrie drept.

Privească bine în ținutul acesta, și se va convinge, că preoțimea de acum, nu e mai indolentă ca cea anteeasă, privească că și acum se zidesc biserici și sunt în plan spre zidire; preoțime întru promovarea intereselor culturale, și religioasa morale; Numai cât preoțimea de pe aici, nici odată nu s'a lăudat prin ziare, nici nu s'a muștrat, ci a trăit totdeauna în bună armonie atât între sine, cât și cu învățătorimea, au tăcut și au făcut, că doar e pătrunsă de mandatul divin, *nu tot cel ce îmi zice mie Doamne, va intra întru împărăția cerului ci, cel-ce face voia tatălui meu celui ceresc.* Cu acestea am gătat cu anonimul pentru totdeauna.

Concurs de primire

în Seminarul junimeii române greco-catolice stud. din Blaj.

1. Părinții, cari voiesc să-și așeze băieții pe anul școl. 1910/11 în Seminarul junimii române gr.-cat. dela gimnaziul gr.-cat. din Blaj, prin aceasta sunt avizați, că terminul concursului de primire (se primesc numai gimnaziști) este 14 August n. Cererile de primire sunt a se adresa Preaveneratului Consistor Metropolitan din Blaj, și în ce privește pe băieții, cari în anul școl. trecut nu au fost elevi ai Seminarului junimii, cererile au să fie instruate cu extras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și atestat de revaccinare. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne locuința și posta ultimă cu acuratețe și să declare, că cunosc pe deplin toate condițiunile de primire și se obligă a le implini pe toate. Ca rezoluțiunile să se poată expeda francate petenții sunt rugați să alătore marcele postale de lipsă.

2. Pentru elevi sunt a se plăti 300 cor., pentru cuartir, vîpt, luminat, spălat, încălzit, scaldă și în caz de lipsă medic și medicină; 8 cor., ca taxă de înscriere pentru cei-ce vin pentru întâia dată în Seminarul junimeii, și 6 cor. pentru scrobitul rufelor. Taxa de înscriere și de scrobitul rufelor are să se plătească întregă deodată cu ocaziunea înscrierii; iar suma de 300 cor. în două, respective în patru rate anticipative. — În caz de două rate, rata primă va fi de 150 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, iar rata a doua iarăși de 150 cor. și se va plăti în 1 Februarie. În caz de 4 rate, rata primă va fi de 80 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, a doua de 80 cor. și se va plăti în 15 Noembrie, rata a treia de 70 cor. și se va plăti în 1 Februarie, iar rata a patra de 70 cor. și se va plăti în 15 Aprilie. Sumele acestea sunt atât de mici încât numai primindu-se regulat și anticipativ pot satisface atâtor trebuințe împreunate cu susținerea și îngrijirea elevilor. Altfel rectorul va fi silit să dimită pe elevii ai căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timp.

*) Întârziat din cauza lipsei de spaț — Red. U.

3. Elevii vor avea să aducă cu sine: a) o carte de rugăcuni; b) 4 părechi de schimburi de pânză sau giolgiu, bune; c) cel puțin 6 batiste; d) 2 părechi de încălțăminte și cel puțin patru părechi de ciorapi sau de obiele; e) 1 saltea (sac de paie) și 2 lepedee (cearșafuri) de pus pe saltea; f) 2 perini și 4 fețe de perini; g) 1 tol sau plapomă și 2 lepedee de plapomă; h) 2 lepedee albe de giolgiu pentru coperirea patului (de lână și colorate nu sunt bune, căci nu se poate ajunge la uniformitate); i) atâtea bilete (formatul biletelor de vizită), câte bucăți de rufe, veșminte și încălțăminte au; l) 1 cuțit, 1 furcuță, 1 lingură, 1 pahar și cel puțin 3 servete; m) 1 perie de veșminte și 3 perii de încălțăminte; n) cel puțin 3 ștergare și 2 pepteni, unul des și altul rar. Pe rufe și pe veșminte trebuie cusut întreg conumele și cel puțin litera inițială a numelui de botez. Rufele și veșmintele neînsemnate vor fi respinse.

4. Elevii vor avea proviziunea întreagă și anume: a) locuință în sale mari, sănătoase, luminoase și provăzute cu toate cele de lipsă; b) vîpt întreg, adică dejun, prânz, ojină și cină. La dejun vor avea lapte cald cu pâine, la prânz 2—3 feluri de mâncări, la cină 1—2 feluri. La prânz în zile de dulce va fi supă cu carne cu sos și mâncare groasă cu carne, eventual zamă acră cu carne și mâncare groasă cu carne sau friptură cu garnitură, iar în zilele de post supă de legume, mâncări făcute cu lapte, brînză sau ouă; Dumineca și în sărbători și prăjituri. La ojină pâine cu poame ori alte asemenea. La cină în zilele de dulce va fi friptură cu garnitură sau mâncare groasă cu carne, iar în zilele de post mâncări făcute cu lapte, brînză sau ouă. c) Spălatul eventual și scrobitul rufelor. d) Luminat în timpul recerut. e) Încălzitul în timp de iarnă. f) În caz de boală medic, medicamente și îngrijirea de lipsă. g) Scaldă caldă în timpul iernii, amăsurat prescrișelor igienei. Afară de acestea superioritatea se va îngriji, ca elevii mai slabi în studii, pe cât se poate să fie ajutamați în studiu.

5. Părinții în decursul anului școlastic să nu trimită bani la adresa sau la mâna elevilor, ci banii să vie la adresa superiorității, carea se va îngriji să le procure revizite de școală, cărțile și celelalte lucruri de lipsă. De asemenea să nu le trimită nici mâncări, căci Seminarul îi prevede cu cele de lipsă. Mâncările pe cari părinții cu toate acestea le-ar trimite fiilor lor, se vor împărți între toți elevii, iar în caz de cvantitate mai mică între conșcolarii respectivului sau respectivilor elevi.

6. Părinții sunt avizați, că trebuie să răspundă pentru eventuale stricăciunii făcute de fiilor lor și să le rebonifice. De sine să înțelege, că pentru obiectele, ce se strică prin folosință, fără vina elevilor, nu se va cere nici o desdaunare.

7. Elevii se vor prezenta în 1 Septembrie n. înainte superiorității seminariale însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele de lipsă, vor da în samă obiectele și li-se va designa mobilierul destinat spre folosință.

Blaj, 20 Iulie 1910.

Dr. Vasile Suciu,
rectorul Seminarului junimii române gr.-cat. stud. din Blaj.

CONVOCARE.

În înțelesul §-lui 17 din „Regulamentul general al secțiilor științifice-literare ale Asociațiunii convoc prin aceasta pe Onorații membrii ai secțiunilor pe ziua de Joi în 14 Iulie st. n. la 10 oare a. m. la

Ședința plenară ordinară

care se va ține în sala de ședințe a biroului „Asociațiunii” cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea ședinții plenare la oarele 10 a. m.
2. Raportul secretarului literar către ședința plenară.
3. Stabilirea ordinei de zi.
4. După amiazi ședințele singuraticelor secții.

Sibiu 1 Iulie 1910.

Prezidiul Asociațiunii:

Iosif Șterca Șuluțu.

Noutăți.

Știri personale. Dr. Ionel Coltor (Arhidieceză) și Dr. Iuliu Hossu (Lugoj) absolvind studiile teologice în colegiul de Propaganda fide din Roma: s'au reîntors cu bine în patrie. — Romul Mioc, alumă al diecezei de Lugoj a luat doctoratul în teologie la universitatea din Viena.

Convocare. Reuniunea femeilor de religie greco-catolică și gr.-orientală din comitatul Târnavei-mici (Kisköklő) i-și va ține adunarea generală ordinară în Dicșânmartiu, în 12 Iuliu n. 1910, (în sărbătoarea ss. Apostoli Petru și Paul) la 2 oare după amiazi în sala cea mare a hotelului „Nemzeti” eventual în biserică.

La fondul casei împreună cu hală de vânzare a „Societății meseriașilor români din Blaj” au intrat următoarele contribuiri: Dl Iunio Brut Hodosiu, director de bancă din prilejul trecerii cu succes eminent a examenului de maturitate a ficei sale Margareta Hodosiu 50 cor.; Dumitru Christian, căpitan penz. în București întru amintirea frate-său repauzat Ioan Christian 22 cor.; Emil F. Negruțiu, dirigător în Petrifalău, în amintirea unchiu-s'o Ioan Christian 10 cor.; banca „Sălăgeana” Jibou 5 cor. „Sebeșana” Sasebeș 2 cor.; Ioan Moldovan, cassar la „Patria” 4 cor. La întâlnirea de 10 ani a maturizanților din 1900 Ioan Vancea cand. de adv., Ioan Agărbicean, preot în Orlat, Octavian Popa, capelan în Făgăraș; Dr. Ioan Maior, avocat în Iliă-de-murăș, Dr. Ales. Niculescu, prof. de sf. teol. Blaj, Dr. Ioan Christian, medic militar Chichinda, Nicolae Platon, preot Șeușa, Victor Precup, forestier arhidiecezan, Aurel Gajia, prof. la ped. în Blaj toți câte 2 cor. Dr. Bilasko, medic dantist Budapesta 4 cor.; Teofil Oltean, preot Fodora-maghiară, Sever Frățilă, preot Ciufud câte 3 cor., N. N. 2 cor., Coriolan Bardosy, locotenent la Sibiu, Dr. Ioan Bian, avocat Hususău, Dr. Ștefan Lăday adv. Sibiu, Du-

mitru Bărsan, curelar Teuș; Ioan Dădărlat jun. părălier Seliște; George Suciu, preot Végzentmihály câte 1 cor.; Ioan Dădărlat senior părălier Seliște 60 fl. — Marinimoșii donatori sunt rugați să primească mulțumirile comitetului.

Băile Buziaș merită cu drept cuvânt numele de „Nauheim Ungar”, căci are cea mai romantică poziție între băile din patrie, și deși abia de 12 ani se tratează și vindecă morburile de inimă, totuși multe sute de vindecați binecuvântă efectul vindecător al izvoarelor acestor băi. Băile Buziaș sunt deja recunoscute în toată lumea, ca băi de primul rang pentru vindecarea morburilor de inimă, de aceea cercetarea lor crește din an în an, cu atât mai vârtos că proprietarul băilor I. Muschong, pururea gata de sacrificiu, cu neobosită diligență se silește ca Băile Buziaș — cari oferă confort și distracție, pe lângă prețuri moderate — să le ridice în primul șir a băilor de cură din continent, făcându-le băi de lumea mare.

Necrolog. † Ana Florian n. Mihălșan preoteasă văduvă în Racovița, a repausat în Domnul în 1 Iulie n. 1910, în etate de 73 ani, fiind împărțită cu Sfințele Taine ale muribunzilor.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

I. D. Am dispus să nu vi-se mai spezeze foaia pe semestrul II. căci ce să faci? dacă nici preotul din Cujir, nici biserica, n-au de unde plăti 12 cor. la an, e destul de trist.

Delarupe. Mulțumită, va urmă

V. P. Te rugăm trimite de urgență întreg manuscrisul.

Institutul preparator pentru examenele private

Kolozsvár

Széchenyi-tér 9 sz. I em.

dă instrucții cu succes și pe responsabilitate din clasele gimnaziale, reale, comerciale și pentru maturitate.

Informațiuni în scris la epistole simple spedate, — sau verbală da bucurosi.

(47) 1—4.

Dl NICULAE BACIU pantofar în Blaj, caută un ÎNVĂȚĂCEL dintr'o familie bună.

(53) 1—1

Capital soc. K. 150.000. „LUNCANA” Telefon Nr. 20.
institut financiar, societate pe acții în
— Marghita (c. Bihor). —

și-a început cu 1 Iulie n. activitatea.
Se ocupă cu toate operațiunile
□ □ □ de bancă. □ □ □

Acordă împrumuturi cambiale cu cavenți, ipotecare, de cont-curenț, lombard etc.

Primește depuneri cu 5 și 5½%, după mărimea sumei și durata depunerii.

După depunerile instituțiilor culturale
: : : turale da 6% : : :

Darea după interese o plătește institutul.

(54) 1—2

DIRECȚIUNEA.

Partea literară.

Icoane din luptele Bisericii.

de I. Roşiu.

(Continuare).

42

Din belşugul Sfintei Uniri cu Roma au răsărit normele regenerării bisericesti-naţionale, precum se poate vedeă şi în sinoadele dela 1709, 1725, 1728, 1732, 1738, 1739, 1742, 1764, 1772, 1782, 1821, 1833, 1850, 1858 şcl.

Cele trei mari şi solemne concilii provinciale ale Mitropoliei unite de Alba-Iulia-Făgăraş sunt cea mai desăvârşită formă a manifestării bisericii unite atât ca putere morală, cât şi ca societate cu o bineprecizată sferă de drepturi.

În special s'a concretizat în aste: învătătura despre credinţa şi ierarhia noastră, gradat: despre Patriarhia Romei, despre mitopoliţi, episcopi, capitule, vicari generali şi capitulari, vicari foranei, protopopi, parohi, administratori şi capelani şi despre oficiile tuturor acestora. S'a tractat despre sinoadele ecumenice, — provinciale, şi — diecezane; despre cele 7 taine; despre cultul dumnezeesc şi viaţa clericală, despre ordul basilitan, ca ord călugăresc per eminentiam oriental; apoi despre judeţele bisericesti civile şi criminale, mai vărtos în pricine de căsătorie; despre administrarea averilor bisericesti, despre editarea nouă românească a sfintei Scripturi chiar acum în curgere de sub condeiu caonicului mitrop. Dr. Victor Szmigelski şcl. (Vezi Conciliile provinciale I—II—III. celebrate la 1872, 1882 şi 1900 în Blaj).

Pentru cei-ce ştiu judecă — ajung şi conving nesmintit cele de până aci, — căci nu sunt decât totatătea măiestroase mărturii ale misiunii dumnezeesti a Sfintei Uniri în mijlocul Românilor!

În semn de cunună mai punem o întrebare!

Cine nu vede azi, că întreaga istorie naţională a Românilor s'a desgrupat şi ţăsut numai şi numai prin bărbaţi uniţi, ori cel mult în urma lor?

Nici nu îndrăznim a ne gândi, ce s'ar fi ales din noi ca Români şi din întreaga noastră istorie naţională, dacă *cei dintâi apostoli ai Sfintei Uniri* nu se reîntorceau dela izvoarele credinţii noastre din Roma: *cu conştiinţa descendinţii noastre dela biruitorii lumii de odinioară: delu Romani!*

Aceşti apostoli şi urmaşii lor cu similare idealuri dumnezeesti şi româneşti au dărmat şi spulberat aceea sumedenie de năvităţi gângăvite fără convingeri, cari până mai ieri-alaltă-ieri — în loc de istorie critică — clădiau în văzduhul veacurilor medievale pentru România, priuşi în jug cetăţi luminate cu biserică de aur, cu mitropoliţi şi ierarhii şcl., — şi cari fiind, fireşte, „dăunătoare statorniciei adevărului istoric“ (Iorga) ne-au făcut de răsul lumii pricepute.

Acestor apostoli, cari — pe lângă binecuvântările Sfintei Uniri — părăsind toate micile bucurii şi comodităţi ale acestei lumi clevetitoare, pe lângă „muncă grea“ şi „jertfe materiale foarte mari“, neprimind nici o

răsplată dela oameni, decât doar numai „batjocură, ocară şi hulă“ (Dr. Aug. Bunea Mitrop. Sava Brancovici p. 99.) — este a-se mulţumi în cea mai mare parte starea noastră de azi, căci aceşti apostoli trezi au spălat vechea ruşine de pe noi, ni-au netezit cărările în spre aflarea adevărului şi ni-au arătat drumul către un viitor mai demn şi mai luminos!

Astfel trebuie pricepută şi apreciată regenerarea bisericii româneşti ardelenice şi prin ea — Dumnezeu e martor — a întreg neamului românesc!

* * *

Glose. — Iată, că ce n'a putut produce pentru românism rău paractisatul „ortodoxim“ în decurs de multe veacuri de-arândul: a produs într'un timp fenomenal de scurt Sf. Unire cu Roma, când a smuls pe Români din ghiarale multicolore ale peirei chiar în momentul când fiinţa lor naţională şi creştinească trăgea de moarte.

Drept e?

Asta e realitate, — ce nu se poate acoperi şi omori cu nici un fel de dialectică.

Nu-i putere pământescă, care să poată cândva şterge din istoria noastră culturală acel extrem de ruşinoase pagini, cari mişună de robia noastră: greco-bizantină, slavobulgară, calvino-magiară, fanariotă şcl... şi acestea toate din darul „ortodoxiei“! Pe paginile acele pângărite: despre toate verzi uscate, se vorbeste. şi *prea* mult, numai despre fiinţa noastră naţională-românească aproape de fel — în așa măsură, încât duşmanii noştri încă nici azi nu pot înţelege, cum de noi urmaşii coloniştilor lui Traian (106. d. H.) numai dela 1700, deci dela Sf. Unire încoaci am dat semne conştii, că şi noi trăim şi ne mişcăm, vrând a ne alătura acelor măreţe popoare — surori nouă prin obârşia lor latină, — cari pecând ne-am trezit noi, rolaseră deja toate prin lungi veacuri de glorie strălucitoare, stăpânind şi ocărnuind lumea întreagă, așa: Italia cu arta şi ştiinţa, Spania cu bogățiile şi noutățile Americii, Franţa cu estetica ei rafinată şi cultura neîntrecută şcl!! — Sărmani de noi!

Noi am robit şi gemut în jug ca dobitoacele de pe urmă, — pecând fraţii noştri, cari n'au confundat conceptele şi noţiunile, nici legea strămoşescă cu ortodoxia, ci s'au născut şi au murit în braţele Romei străbune: au trăit vremuri de mărire, s'au legănat în bucurii, şi alinaţi în bogăţii s'au veselit au ţăsut fericite visuri cu trubadurii provansali, şi mult au ris poate şi de prostia noastră!

Când se va lumina oare odată pe deplin „noul Ierusalim“ românesc, ca să străbată cu farmecul său făcător de minuni şi aceea mică frântură din urmaşii străvechilor paznici ai Capitolului, pe seama căreia încă *nici azi n'a răsărit „lumina cunoştinţii“?* — Pânăcând va mai rătăci Românul?...

Dar şi până ce Duhul Sfânt, în care credem cu toţii de-opotrivă, va binelumina toată suflarea românească, ca în interesul mai înalt al românismului să ne priceapă — nu însă sinistru — bunele noastre intenţiuni: să nu uităm baremi noi, cei mai noro-

coşi, cari cu multă abnegare purtăm deja feinarele adevăratei credinţe mântuitoare prin catacombe naţionalismului românesc de pretutindenea, dar mai ales din Ardeal — ca într'un gând să convenim „cântând, strigând şi mărturisind“ Sfintei noastre Uniri: *Bine-ai venit solie dumnezeiască dela Roma — la Români!*

(Va urmă).

Bibliografie.

A apărut:

Biblioteca „Lumina“. Sub acest titlu a început să apară în editura „Librăriei nouă“ din Bucureşti o nouă bibliotecă de popularizare. Tendinţa acestei publicaţiuni e editarea literaturii clasice româneşti alătura de cea modernă, publicarea în traduceri credincioase a capdoperilor literaturii universale, cari pot înrâuri în bine asupra cetitorilor şi în sfârşit popularizarea progreselor ştiinţii. Primii doi numeri apăruţi până acuma mulţumesc aşteptările cetitorilor, cuprinzând:

Nr. 1. Em. Gârleanu: *Trei vedenii*, o colecţie de vre-o 20 din celea mai bune povestiri ale simpaticului scriitor.

Nr. 2. Balzac: *Căldu*, traducere de A. Măndru, alătura de alte două nuvele, toate trei redete într'o frumoasă traducere şi bună limbă.

Esecuţia tehnică nu lasă nimic de dorit. din contră pare mai desăvârşită decât la celelalte ediţiuni, întrucât biblioteca aceasta şi ca format şi ca volum e mai mare ca toate celelalte rămânând preţul tot 30 bani. Se găseşte spre vânzare la toate librăriile,

În editura bibliotecii „Minerva“ au mai apărut următorii numeri:

Nr. 79. Cehow: *Nuvel*, traducere de N. Dunăreanu, cuprinzând şapte bucăţi alese.

Nr. 81—2. De Amicis: *Constantinopolul*, tradus de N. Pandelea. Sugestiva descriere a celebrului scriitor italian, e împodobită şi cu câteva icoane.

Nr. 83. Balzac: *Colonelul Chabert*, traducere de Savel, icoană fidelă a moravurilor pariziane.

Nr. 84. Flammarion: *Cataclismul din Martinica*, traducere de Victor Anestin. Descrie îngrozitoarea catastrofă din 1902, care a nimicuit prin o erupţie vulnică una dintre celea mai înfloritoare şi bogate colonii franceze.

Nr. 85. Voltaire: *Micromegas*, tradus de I. B. Hétrat, o aspră şi muşcătoare satiră asupra unor anumiţi oameni din timpul său.

Din Biblioteca Teatrului naţional a apărut:

Nr. 9. Sofocle: *Electra* traducere în versuri de G. Murnu.

Din Biblioteca populară Socec:

Nr. 95. Craik: *Povestiri pentru tinerime*, traduse din englezeşte de Adelina Tăslăuanu, cuprinzând două povestiri redete în un graiu limpede şi potrivit celor ce se adresează.

Nr. 96. *Povești corzicane*, traduse de Virgil Caraiivan, sunt o colecție de vre-o 10 povestiri alese.

Din Biblioteca pentru toți însemnăm câțiva numeri mai noi.

Nr. 504—5. *Povești răslețe*, de Em. Grigorovitz, cunoscutul scriitor bucovinean.

Nr. 549. Chateaubriand: *René*, traducere de N. Dascovici, scriere celebră.

Nr. 553. Loc. col. Caplescu: *Amintiri din război*, interesante povestiri și descrieri din războiul independenței preterate cu observații personale.

Nr. 561. Ioan Adam: *Din viață* povestiri interesante.

Nr. 572. An. France: *Albiua*, povestire traducere de V. Trifu.

Vatra familială de F. X. Wetzel tradusă de Societatea „Inocențiu M. Clain” a teologilor din Blaj. E o scriere foarte instructivă și interesantă. — Costă 40 fl + 5 fl. porto. Să află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

Loc deschis.

Nr. 4739—1910

(50) 1—3

Publicare de concurs.

Devenind vacantă „*fundatiunea a IV transilvană*” la institutul regnicolar din Cluj pentru creșterea surdo-muților, spre împlinirea aceleia publicăm prin această concurs.

La locul acesta fundațional pot concurge numai elevi, prunci și prunce, din părțile transilvane ale Ungariei, fără deosebire de religie și naționalitate, cari au împlinit 7 ani dar n'au trecut de 10 ani.

La cerere sunt a se alătura:

- atestat matricular de naștere.
- atestat dela medicul cercului, prin care se adeverește surdo-muția suplicantelui.
- atestat despre altoirea cu versat.
- atestat de paupertate.
- adeverința comunală despre starea familiară și a averii suplicantelui.

Pentru atestatele de sub b) și e) se pot folosi numai formulare cari la cererea concurentului le estradă direcțiunea institutului surdo-muților din Kolozsvar.

Cererile concursuale sunt a se trimite subscrierului până în 5 August 1910.

Elevul care dobândește locul acesta fundațional capătă în institut: locuința gratuită, proviziune deplină și instrucțiune.

Blaj, 5 Iulie 1910.

Victor Mihályi, m. p.
arhiepiscop și mitropolit gr.-cat. de
Alba-Iulia și Făgăraș.

Nr. 103—1910.

(48) 1—1

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea caselor parohiale din Orlat (Orlát, Szeben m.) prin această se reacearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite decauțiunea de 700 cor. adecă șapte-sute coroane la oficiul parohial gr. cat. de acolo cel mult până la 17 Iulie st. n. 1910 la 12 oare. a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, descrierea tehnică, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preavenaratul Conzistor Metropolitan, la 25 Iunie 1919 sub Nrul 4631—1910 se pot studia zilnic la oăciul parohial gr.-cat. din Orlat între oarele 8—12 a. m. și 2—6 p. m.

Licitarea se va ținea în 17 Iulie st. n. la orele 2 p. m. Curatorul își rezervă dreptul de-a încredința întreprinderea acelu dintre referenți pe care-l va afla mai potrivit, fără eonsiderare la suma ofertului.

Orlat, la 3 Iulie 1910.

Ion Agărbiceanu,
paroh.

Ioan Stoția,
curator prim.

(61) 1—2

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. diu Șercaia (Sárkány) — prin această să reacearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiunea de 300 cor. adecă treisute coroane la curatoratul gr.-cat. din Sárkány cel mult până la 24 Iuliu 1910.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerațiune.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, planul și preliminarul de spese, aprobate de Preavenaratul Conzistor Metropolitan la 25 Iunie sub Nr. 2328—910 să pot studia zilnic la oficiul parohial gr.-cat. din Șercaia între oarele 1—12 a. m. și 2—4 p. m.

Se observă că licitațiunea minuendă să va ținea în 24 Iulie 1910 st. n. dela 2—4 oare p. m.

Spiridon Muntean,
curator prim.

Petru Langa
paroh gr.-cat.

Nr. 33—1910.

(52) 1—1

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea salei de propunere gr.-cat. din Ormeniș (Comitatul Turda-Arieșiu), prin această se reacearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de quadiu de 10% la curatoratul parohiei gr.-cat. din Ormeniș până în 16 Iulie 1910 la 2 oare p. m. ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare. Prețul strigării e 4298 cor. 20 fl.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, planul și preliminarul de spese sunt aprobate de Preavenararul Conzistor Arhiepiscopesc sub Nr. 6811—1906, și se pot vedeă zilnic la oficiul parohial gr.-cat. din Ormeniș.

Licitațiunea publică se va ținea în 17 Iulie 1910 la 2 oare p. m.

Ormeniș 4 Iulie 1910.

Ioan Pop,
prezident.

Ioan Rațiu,
curator prim.

Jucărie de copil

este a spăla cu săpun de alui SCHICHT, că deodată și curățește și albește rufele, cruță toată truda și sfortărea.

(42) 2—5

Muschong. Băile Buziaș Phönix apă minerală de Buziaș

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZĂ-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECĂ.

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formărei nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 21—?

AGENT

destoinic se caută pentru vânzarea unui articlu în general întrebuințat în gospodărie. Oferenților, cari dispun și de cauție, li-se încredințează și încassările. Ofertele provăzute cu deviza »P. M.« Administrația foii le spe-dează la locul destinat. (41) 4—5

Se caută un tindr absolut de VI cl. gimn. ca practicant în farmacie la CORNEL DEMETER farmacist în Orăștie. (44) 2—3

A apărut: Elemi Népiskola Értésítő Kön yvecske — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fl. + 10 fl. porto. Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

Ingrijiți-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a să înscrie de membru la

„Asociația Esecchiană de Ajutorare Reciprocă“.

La aceasta asociație poate să se facă membru oricare persoană dela etatea de **16—80 ani**. Pe lângă o taxă lunară de de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membraie i-se solvește moștenitorului un ajutor de **2000 cor.**, iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membraie prin oarecare nenorocire neputincios de muncă, i-se solvește până când trăiește o rentă lunară de **50 cor.** Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridică în bani gata **2000 cor.**, însă dispunând membrul că suma de 2000 cor., după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solvește membrului până ce trăiește o rentă lunară de **50 cor.** Membrii înscriși dela etatea de 60—80 ani n'au drept la rente. Persoane dela etatea de 16—60 de ani pot semnă până la 3 cote (6000 cor.). **Atestat medical nu se cere.**

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de măritșuri, poate fiecare a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 18 ani. Se pot semnă 1—6 cote (2000—12.000 cor.). Dacă o fată după 3 ani rămâne orfană, înceată solvirea taxelor, iar la măritș primește suma asigurată, iar

până atunci — însă cel mult până la etatea de 20 ani — primește o rentă lunară de 30 cor. Tot această rentă o primește fata până când trăiește, dacă după oare-care vreme rămâne nemăritată.

Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cote semnate până la **7,000.000 cor.** și anual peste **100,000 cor.** taxe de membru.

Prospecte și blanchete trimite gratuit.

Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

Asociația Esecchiană de Ajutorare Reciprocă.

Filială pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár, Takarékpenztár-utca

4. szám. I. em.) (45) 2—2

Nr. 41—1910. (49) 1—1

CONCURS.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. în Șaldorf prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 650 Cor., adecă șasăsutecincizeci Coroane la curatoratul parohiei gr.-cat. din Șaldorf cel mult până la 27 Iulie n. 1910 la 12 oare merd.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Consistor Metro-

politian la 20 Maiu nou 1910 sub Nrul 3321 se pot studiă zilnic la oficiul parohial gr.-cat. din Șaldorf între oarele 8—12 a. m. și 2—4 p. m. iar licitația publică minuendă se va ținea tot la 24 Iulie nou a. e. la 2 oare p. m. în școala vechie.

Șaldorf, la 2 Iulie n. 1910.

Ioanu P. Vladu,
adm. paroh.

Ioan Todor,
curator prim.

Nr. 81—1910

(46) 2—3

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. din Chimitelnic (M.-Keménytelke) prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 900 cor. adecă nouă sute coroane, la oficiul parohial gr.-cat. din Chimitelnic cel mult până la 20 Iuliu 1910 la 8 oare a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Consistor Metropolitan la 17 Iunie 1909 sub Nrul 3990 se pot studiă zilnic în Cancelaria parohială din Chimitelnic între oarele 8—12 a. m. și 2—6 p. m.

Licitația publică minuendă se va ținea în 20 Iulie 1910 la oarele 10 a. m. în școala veche din Chimitelnic.

Chimitelnic, la 27 Iunie 1910.

Teodor Hârșan,
paroh gr.-cat.

Emil Maior,
prim curator.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU

Strada Cismădiei 5.

Strada Cismădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix; asig. de zestre și asig. poporale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K.	4,831,168-18
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,571,035-51
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1909	foc	112,045-412
	viață	10,847,132-
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,300,387-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cerouri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(2) 24—52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

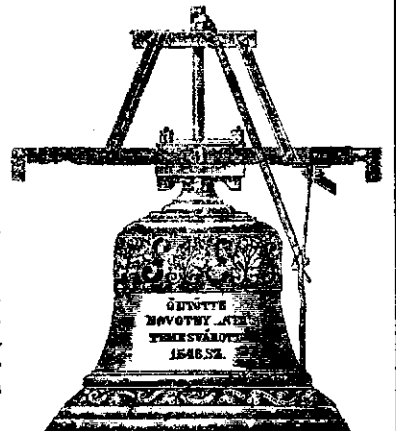
în Timișoara-Fabric

3) 24—52

clopotele gaurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.